

Handläggare
Karin Tufvesson Hjelmfeldt
08-508 20 296

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd

Grönare Stockholm: Förslag till nya riktlinjer för planering, genomförande och förvaltning av stadens parker och naturområden – svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningens tjänsteutlåtande åberopas som svar på kommunstyrelsens ärende 171-1292/2016.

Lena Lundström Stoltz
Stadsdelsdirektör

Ulrika Klemets
Ekonomichef

Sammanfattning

För att Stockholm ska kunna växa på ett hållbart sätt har kommunstyrelsen fått i uppdrag att se över samordning, styrning och finansieringslösningar avseende grönstrukturfrågor inom staden. Nya riktlinjer ska tas fram för att få ett gemensamt förhållningssätt vad gäller planering, projektering och förvaltning av det gröna. En ny strategisk samordningsgrupp ska arbeta för att bygga upp och upprätthålla visionen. Ärendet är nu på remiss i stadsdelsnämnderna. Förvaltningen är mycket positiv till riktlinjerna och det gemensamma förhållningssätt till hela stadens grönstruktur som kan skapas utifrån dessa.

Förvaltningen är generellt positivt till ett gemensamt arbetssätt och föreslagna riktlinjer. Den framtida samordningsgruppen kommer att spela en viktig roll. Lika arbetssätt, projektmodell och att kunna dra nytta av varandras driftupphandlingar anser förvaltningen ska behandlas av gruppen. Många av de ytor som anläggs idag i samband med exploatering blir värdeätare än tidigare och därmed ofta dyrare att underhålla. Förvaltningen vill lyfta fram vikten av att nämnden kompenseras för de ökade driftkostnaderna.

Bakgrund

För att kunna bevara en rik grönstruktur men ändå ha ambitiösa mål för bostadsbyggandet har stadsledningskontoret tagit fram förslag för hur planering, utveckling och förvaltning av stadens parker ska samordnas i hela Stockholms stad. Oavsett vilken nämnd eller bolagsstyrelse marken tillhör ska det finnas ett gemensamt förhållningssätt. Stadsdelarna har fått i uppdrag att komma med ett svar på remissen.

Ärendets beredning

Ärendet har ursprungligen arbetats fram av stadsledningskontoret i samarbete med exploateringskontoret, miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret. Remissvaret har beretts av lokal- och stadsmiljöenheten.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är mycket positiv till att ett gemensamt förhållningssätt till hela stadens grönstruktur tas fram. I en stor organisation uppstår lätt skillnader i arbetssätt och otydlighet i hur arbetet ska ske på övergripande och mer detaljerad nivå. I dagsläget finns det en del otydlighet kring hur staden samarbetar med de gröna frågorna. Grönare Stockholm ska vara ett strategiskt övergripande dokument men på vissa punkter önskas förtydligande eller utveckling av innehållet enligt följande.

Förhållande till andra dokument

Rapportens uppbyggnad med olika nivåer visar på ett bra sätt att det finns olika nivåer i grönplaneringen. Dokumentet visar också tydligt hur befintliga dokument som Översiktsplanen och Miljöprogrammet förhåller sig i relation till rapporten. Förvaltningen skulle gärna se vilka styrande dokument som kopplas till exploatering och hur dessa i så fall förhåller sig till framtagna dokument. Detta borde redogöras tydligt i den schematiska bilden under 1.2 i Grönare Stockholm. Vidare anser förvaltningen att riktlinjerna på ett tydligare sätt skulle kunna ange vilka dokument som *Grönare Stockholm* ersätter.

Ekonomi

I tjänsteskrivelsen från stadsledningskontoret står att det ska finnas möjlighet till en stadsövergripande fond för att kompensera ianspråktagen mark eller för investeringar i det offentliga rummet. Detta är mycket positivt och förvaltningen anser att fonden även borde kunna användas för att bevara befintliga värden där det går. Befintliga naturvärden kan inte i sin helhet flyttas och bör därför

ersättas så nära som möjligt. Är det rekreativvärden som går förlorade bör insatser göras för att höja rekreativvärden, är det istället naturvärden som går förlorade bör något som ökar naturvärdena skapas.

Remissen tar på ett antal ställen upp betydelsen av värde tätare parker, bland annat närheten och kopplingar till vatten. Om det i större utsträckning anläggs ytor i naturmark eller kompensation på andra sätt betyder det nästan alltid att ytan blir dyrare att underhålla eftersom den får tillägg med träkonstruktioner, lekutrustning, perennplanteringar, vattenanläggningar eller liknande. I dagsläget blir inte nämnden kompenserad för de ökade driftskostnaderna detta innebär. Den befintliga resursfördelningen borde ses över för att svara mot framtida drift av allt mer avancerade ytor.

Framtidens parker

Under 2.4 *Gemensamma förhållningssätt* önskar förvaltningen att det ska framgå att viss naturmark sparas för att få en ökad variation i naturupplevelse samt ge utrymme för djurlivets mångfald. Detta bör även framgå av avsnittet med riktlinjer. Utgångspunkten borde vara att bevara eller möjligen utveckla områden med låga vistelsevärden för människor och djurliv. Det är alltid svårare för att inte säga omöjligt att återskapa naturligt förekommande värden.

Det är positivt att riktlinjerna identifierat att det behövs ökad kunskap från planering till anläggning och drift av parker och grönområden. Tydligare riktlinjer för hur det ska ske är önskvärt. Alla anläggningsarbeten görs på entreprenad och det kan vara svårt att säkerställa att utföraren kontinuerligt har rätt kunskap. Dessutom ser upphandlingarna olika ut i alla stadsdelar. Här skulle en samsyn för alla stadsdelar behövas då det anläggs allt fler skötselintensiva ytor som ska bli långsiktigt hållbara.

Framtida samarbete

Förvaltningen vill framföra att en ökad dialog och delaktighet från stockholmarna är viktig samt betona vikten av att det inledningsvis tar mer tid i ett projekt. Förslagsvis bestämmer sig Stockholms stad för att använda en projektmodell där alla moment i projektet ingår. På så sätt skapas ett gemensamt arbetssätt för alla stadsdelar och berörda facknämnder.

Trender inom det gröna kommer och går varför förståelsen för stockholmarnas behov är viktigt. Många gånger handlar det om stora investeringsmedel som dessutom tar stora ytor i anspråk.

Frågan behöver ständigt aktualiseras inte minst när de gröna ytorna minskar på grund av exploatering. Målgrupper som inte får glömmas bort är ungdomar och äldre.

Under kapitel 1.2 *Stockholmarnas parker och grönområden* står även att stadsdelsnämnderna har huvudansvaret för drift och investeringar för parker och naturområden samt att trafiknämnden har samordningsansvar. Förvaltningen önskar förtydligande av vad huvud- och samordningsansvaret innebär. Det står bland annat att trafiknämnden ansvar för samordning av parkplanerna. Förvaltningen anser att huvudansvaret borde åligga den som har budgetansvar. Om ansvaret ligger på trafikkontoret borde även ansvar för budget ligga där eller vise versa.

Förvaltningen önskar ett förtydligande gällande exploateringskontorets ansvarar av obebyggd mark, exempelvis tillägg att stadsdelsnämnderna utför drift och underhåll på uppdrag av exploateringskontoret.

Den första riktlinjen på s.22 berör samarbetet med bland annat stadsdelsförvaltningarna. Förvaltningen anser att det borde framgå att stadsdelarna ska involveras redan i planprogrammet.

Under kapitel 4.2 *Genomförande* belyses vikten av att bevaka olika aspekter och förutsättningar exempelvis ledningar. Detta är idag svårt för stadsdelsförvaltningarna att göra på ett enkelt sätt då de saknar tillgång till ledningskartor. Under rubriken *Slutbesiktning* står det att resultatet lämpligen bedöms av flera förvaltningar. Stadsdelsförvaltningarna borde stå med som exempel då de tar över anläggning i sin löpande drift.

En tydlig riktlinje hur staden ska arbeta med garantiskötsel (tiden från färdigställd anläggning till att den övergår i ordinarie drift, ofta 2 år från slutbesiktning) bör tas fram då det är under denna tid som merparten av projekt misslyckas eller förfaller. Det är svårt för förvaltningarna att ta över en icke fungerande anläggning. Det bör tydligt framgå när förvaltningen tar över och i vilket skick anläggningen kan förväntas vara samt vems ansvar det är om den inte uppfyller ställda krav.

Tillgång park och natur

Inom 500 meter ska finnas pulkaåkning. Det är en positiv inriktning men idag finns inga officiella pulkabackar i Enskede-Årsta-Vantör.

Detta skulle kunna innebära att träd behöver tas ner eller att belysningsstolpar behöver kläs in.

Rubriken *Den rika biologiska mångfalden* känns angelägen. Förvaltningen önskar att arbetet med att säkerställa att den rika biologiska mångfalden värnas tas med som en central del i det fortsatta samarbetet.

Bilagor

1. Grönare Stockholm - Förslag till nya riktlinjer för planering, genomförande och förvaltning av stadens parker och naturområden